

Cronica Simpozionului Științific Anul Bibliologic

Notă: Sinteza de mai jos a fost pregătită pentru aniversarea de 20 de ani de la prima ediție a Simpozionului Științific Anul Bibliologic. În anii ce au urmat lucrurile s-au desfășurat pe făgașul firesc și aniversarea de 25 de ani reflectă în totalitate concepția inițială, adunând împreună comunitatea bibliotecară, prin cei mai de seamă reprezentanți, în toată diversitatea ei.

Printre manifestările care au luat naștere chiar odată cu începutul reformei bibliotecare, Simpozionul Științific Anul Bibliologic va ocupa întotdeauna un loc distinct. Această activitate științifică s-a transformat într-o frumoasă tradiție și a fost organizată an de an, fără a fi întreruptă chiar și în anii deosebit de grei din punct de vedere financiar pentru instituție. Pe parcursul celor douăzeci de ediții, de la tribuna Anului Bibliologic, comunității bibliotecare i-au fost prezentate peste 360 de comunicări, în care au fost luate în dezbateră cele mai actuale probleme și cele mai reușite experiențe ale domeniului, atât la nivel național, cât și internațional, mișcarea de idei în biblioteconomie și știința informării, prioritățile de perspectivă, schimbarea în toate aspectele ei, în felul acesta Simpozionul fiind un aport incontestabil la dezvoltarea profesională, instruirea continuă și perfecționarea calificării bibliotecarilor din toate rețelele de biblioteci.

Pentru a scoate în evidență gradul de implicare a profesioniștilor domeniului în această manifestare științifică de anvergură, Departamentul Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie a făcut **Topul celor mai activi participanți având comunicări**. Rezultatele nu surprind, demonstrează doar o cunoscută stare de lucruri. Iată cum arată ierarhia numerică: Alexe Rău – 15 comunicări, Lidia Kulikovski, Ludmila Corghenici, Vera Osoianu – câte 14 comunicări, Nina Negru și Eugenia Bejan – câte 10 comunicări, Claudia Balaban și Petru Racu – câte 9 comunicări, Larisa Gologan și Tatiana Costiuc – câte 8 comunicări. Tot câte 8 comunicări au prezentat Traian Brad și Ion Madan, care de mai multă vreme veghează și această manifestare, doar ca îngeri păzitori. Foarte mulți sunt cei care au prezentat între 6 și 2 comunicări, iar 109 colegi au prezentat câte o comunicare. Socoteala cantitativă este simplă, cunoscând însă valoarea celor nominalizați, nu vom pune la îndoială, nici pentru o clipă, nici calitatea prezentărilor, în care cei care de-a lungul anilor s-au perindat la tribună, au concentrat tot ce-au știut și au avut mai bun.

Axată în primul an pe totalurile și realizările anului precedent și prioritățile de activitate ale anului următor, manifestarea a evoluat în timp spre dezbateră a unor probleme de mare actualitate pentru perioada sau anul respectiv.

Prima ediție a Anului Bibliologic a fost organizată, cu mare pompă, la 3 aprilie 1992 la Palatul Republicii, pe atunci Centrul Republican de Cultură și Artă, având un singur organizator – Biblioteca Națională.

Chiar de la prima ediție la lucrări participă, având comunicări, reprezentanți ai tuturor rețelelor de biblioteci: publice, specializate, din învățământ, sindicale, precum și ai Catedrei de Biblioteconomie a USM, Camerei Naționale a Cărții, Societății Prietenii Cărții, Centrului de Istorie Literară și Muzeografie „M. Kogălniceanu” – toate instituțiile care au tangențe cu biblioteca, cartea, bibliotecarul și desigur, utilizatorul.

Printre protagoniștii primului An Bibliologic au fost: Alexe Rău, care a și prezentat raportul principal „Anul bibliologic 1991”, publicat în revista *Magazin bibliologic* nr.1, 1992 cu titlul „Schimbarea la față a bibliotecilor basarabene (Anul bibliologic 1991)”, Ludmila Corghenici, Vera Osoianu, Claudia Balaban, Elena Corotenco, Petru Racu, Lidia Kulikovski, Tamara Baghici, Nelly Turcan, etc. Cu câteva excepții aceste nume se vor perinda din ediție în ediție ca dovadă a unei fidelități de necrezut și a unei dăruiri profesionale totale. Numărul doi al revistei *Magazin bibliologic* din 1992

publica un material cu titlul „Un început ce se vrea tradiție” în care se făcea o trecere în revistă a lucrărilor simpozionului Anul Bibliologic 1991, acest început, care după cum ne-au demonstrat edițiile care au urmat, chiar a devenit o tradiție frumoasă, care merită să fie continuată. În cuvântul de inaugurare a Simpozionului „Anul bibliologic 1991”, domnul Tudor Colac, pe atunci șeful Direcției Creație Populară, Centre de Cultură, Biblioteci și Muze menționa că „simpozionul, pe lângă faptul că este primul de acest fel la noi, în republică, comportă o semnificație aparte și prin aceea că are în sarcină totalizarea unui an de cotitură pentru bibliotecile basarabene. Anul 1991 va intra, dacă nu în istoria mare a noastră, atunci, cu siguranță, în istoria biblioteconomiei noastre, drept un an când s-a încercat și într-o anumită măsură s-a reușit, trecerea bibliotecilor basarabene la principiile bibliologiei europene”.

Simpozionul Anul Bibliologic 1991 a avut un răsunet enorm în rândurile comunității bibliotecare și era clar că manifestarea nu va încăpea prea multă vreme în formula inițială.

Anului Bibliologic 1992 are loc în perioada 2-3 martie, 2003 sub egida Bibliotecii Naționale, Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova și Societății Bibliofililor. Pentru prima dată la o manifestare de acest fel, de rând cu ședința în plen, sunt organizate și ședințe pe secțiuni: Bibliologie. Informare; Documentare și Bibliofile; Istoria Cărții. Divizarea participanților pe secțiuni a permis prezentarea mai multor comunicări și folosirea mai eficientă a timpului. Pe parcursul a două zile au fost prezentate patruzeci de comunicări, reprezentând tot spectrul de probleme ale domeniului bibliotecar și domeniilor adiacente. De rând cu colegii noștri bibliotecari – reprezentanți ai tuturor tipurilor de biblioteci, au prezentat comunicări și specialiști de la Academia de Științe, Muzeul Național de Istorie, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, etc.

Această ediție a Anului Bibliologic a constituit un pas important în stabilirea relațiilor de colaborare între bibliotecile de la noi și cele din România. La lucrările Simpozionului au participat bibliotecari din bibliotecile publice din România, precum și reprezentanți de la Ministerul Culturii din București: Traian Brad, directorul Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj-Napoca; Dimitrie Poptămaș, directorul Bibliotecii Județene Mureș; Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii Județene „V. A. Urechia” Galați; Marius Dobrescu, directorul adjunct al Bibliotecii Naționale a României; Gheorghe Buluță, directorul Bibliotecii Municipale „M. Sadoveanu” București; Ion Mărunțelu, șef serviciu Bibliotecii de la Ministerul Culturii, București. Astăzi este greu de imaginat cum reușeam să primim atâția oaspeți, în condițiile în care la anul respectiv deja începea declinul financiar, care ulterior a afectat atât de mult Biblioteca și activitatea ei.

Anul Bibliologic 1993 are loc la 2-3 martie, 1994 aproape în aceeași formulă, cu ședințe în plen și trei secțiuni: Istoria Culturii, Cărții, Bibliotecii; Informare. Documentare și Biblioteconomie; Sociologia Cărții și a Lecturii. De rând cu temele tradiționale, la această ediție a Anului Bibliologic, sunt prezentate, pentru prima dată, și aspecte privind informatizarea activității bibliotecare. De remarcat prezentarea domnului Eugen Turuta, pe atunci șeful serviciului Automatizare al Bibliotecii Naționale, „Aspectul sistemotehnic al informatizării bibliotecilor” și „Prezentarea proiectului de informatizare a bibliotecilor publice din România”, propusă auditoriului de Marius Dobrescu, directorul adjunct al Bibliotecii Naționale a României.

Anul Bibliologic 1995 are loc la 28 februarie 1996 sub egida Ministerului Culturii al Republicii Moldova, Ministerului Culturii al României, Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova și Bibliotecii Naționale a României. Genericul simpozionului este „Bibliothèques – une nouvelle génération”. La această ediție a Anului Bibliologic au predominat discuțiile în jurul problemelor actuale ale biblioteconomiei. Pe fondalul acestor discuții s-a evidențiat însă foarte pronunțat comunicarea „Pledoarie pentru o nouă filozofie a biblioteconomiei”, prezentată de domnul Alexe Rău.

Pentru prima dată sunt prezentate rezultatele **Concursului republican „Cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei”** și are loc premiarea câștigătorilor concursului. Regulamentul Con-

cursului Republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei (biblioteconomie, bibliografie, bibliofilie, istoria cărții și tiparului) fusese aprobat prin ordinul nr.12 din 16.01.95 al Ministerului Culturii al Republicii Moldova.

Manifestările din cadrul Anului Bibliologic 1996 s-au ținut în zilele de 4-5 martie 1997. Pentru folosirea mai eficientă a timpului sunt organizate trei secțiuni: Biblioteconomie; Informare. Documentare; Bibliofilie. Istorie literară. În prima zi a lucrărilor, în ședința plenară, domnul Traian Brad și doamna Lidia Kulikovski au susținut conferința „Programul PHARE. Inițiativele Consiliului Europei pentru bibliotecile publice”. Marea surpriză a acestei ediții a Anului Bibliologic a fost **Topul bibliotecarilor** și premiarea celor mai buni 10 bibliotecari din țară. Criteriile pentru selectarea bibliotecarilor de top au fost elaborate de domnul Alexe Rău și cu unele modificări nesemnificative au rămas în vigoare pe parcursul mai multor ani. Pentru a doua oară are loc premiarea câștigătorilor Concursului republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei.

Începând cu această ediție, Topul bibliotecarilor și Concursul republican nu vor mai lipsi din program pe parcursul mai multor ani și vor constitui atracția principală a mai multor ediții ale Anului Bibliologic, așteptată cu mult interes de comunitatea bibliotecară.

Anul Bibliologic 1997 are loc la 4-5 martie 1998. Simpozionul propriu-zis se desfășoară pe parcursul unei zile. Ziua de 5 martie a fost consacrată Conferinței generale a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova. Domnul Alexe Rău, președintele de atunci al ABRM, a prezentat raportul privind activitatea ABRM în perioada 1996-1998. De asemenea, a fost aprobat Programul de activitate al ABRM pentru anii 1998-2000.

Marea revelație a acestei ediții a fost David Case, Biblioteca Universității Ohio (SUA) care a prezentat comunicarea „Zece principii ale bibliotecilor americane”. David Case se afla în perioada respectivă în Moldova, fiind antrenat în susținerea, pe parcursul a patru luni, a cursurilor de management pentru bibliotecari, proiect realizat de Biblioteca Națională cu sprijinul financiar al Fundației SOROS Moldova, Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Moldova și Asociației Bibliotecarilor Americani.

Anul Bibliologic 1998, care a avut loc la 3-4 martie 1999 a fost primul care și-a axat lucrările pe o temă concretă și anume „Drepturile omului: probleme de acces la informație și la colecții în Republica Moldova”.

Anul Bibliologic 1999, 1-2 martie 2000 are ca generic „Profesiunea de bibliotecar în societatea de tranziție” și ca implicare activă, de rând cu organizatorii tradiționali, Catedra de Biblioteconomie și Asistență Informațională a USM. Manifestările cheie în cadrul acestei ediții au fost: conferința domnului Alexe Rău „Biblioteca Națională a Franței – un proiect și un model pentru mileniul III” însoțită de demonstrarea filmului „Biblioteca Națională a Franței – istoria imediată a unui proiect” și masa rotundă „Învățământul biblioteconomic superior în Republica Moldova la 40 de ani” unde au fost luate în dezbatere probleme de mare actualitate pentru activitatea bibliotecară, în special formarea profesională a bibliotecarilor.

Tot la această ediție a avut loc și ședința Clubului biblioteconomiștilor unde s-a vorbit despre „Fundația SOROS-Moldova și impactul ei asupra bibliotecarilor și bibliotecilor din Moldova”.

O noutate absolută pentru o manifestare de acest gen a fost lansarea cărților „Cumpăna cu două ciuturi” și „Plânsul demiurgului” de academicianul Mihai Cimpoi.

În șirul simpoziunilor un loc cu totul deosebit ocupă Anul Bibliologic 2000 cu genericul „Reforma bibliotecară după 10 ani: bilanțuri și strategii de viitor”, care a avut loc la 1-2 martie 2001. În comunicarea „Un deceniu sub semnul reformei” au fost trecute în revistă cele mai importante momente care au marcat reforma bibliotecară în Moldova și au pus bazele biblioteconomiei naționale.

Printre oaspeții Bibliotecii s-au aflat Ghenadie Ciobanu, ministrul Culturii de atunci și Robert R.Newlen, Biblioteca Congresului SUA.

În cadrul Anului Bibliologic 2000 a apărut și un element nou, au fost organizate două workshopuri: Utilizarea indicatorilor de performanță și Actualizarea descrierii bibliografice și a clasificării documentelor.

La ediția Anului Bibliologic 2001, care are loc la 1 martie 2002, pentru prima dată, de rând cu premiile câștigătorilor Concursului republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei și premiile bibliotecarilor de top sunt acordate și **Premiile „Gazetei bibliotecarului”**.

Manifestările din cadrul Anului Bibliologic 2002, organizate la 4 martie au loc sub genericul „Bibliologia Moldovei la începutul mileniului III”. Organizarea simpozionului a fost susținută financiar de Ambasada SUA în Republica Moldova. Pentru prima dată de la începutul organizării Anului Bibliologic în 1992, moderatorul simpozionului a fost altcineva decât directorul general al Bibliotecii Naționale, și anume academicianul Petru Soltan, președintele Consiliului Științific al BNRM. Directorul general al BNRM domnul Alexei Rău și-a rezervat dreptul de a prezenta eseu introductiv.

Oaspetele Anului Bibliologic 2002 a fost domnul Bernard Margolis, Președintele Bibliotecii Publice Boston, care a prezentat comunicarea „Managementul schimbării în bibliotecă”. Un mesaj de salut a prezentat Aleisha Woodward, atașatul cultural al Ambasadei SUA în Republica Moldova. Două comunicări de excepție au prezentat protoiereul Ioan Ciuntu „Preocupări de biblică în Basarabia” și respectiv pictorul Gheorghe Vrabie „Ex-librisul și grafica de carte în câmpul schimbărilor”.

Anul Bibliologic 2003 a avut loc la 12 martie 2004 și a avut ca temă principală „Bibliotecile, colaborarea și cooperarea din perspectiva globalizării”. Au fost prezentate teme de mare actualitate și mare interes pentru cei prezenți. De remarcat „Vechea - noua bibliotecă în contextul vechii-noii globalizări” de Alexei Rău, „Bibliotecile și societatea informațională globală” de Lidia Kulikovski, „Internet-comunicarea în bibliotecile din Republica Moldova” de Vlad Dunduc, „Rețele globale de referințe virtuale – o nouă generație de cooperare” de subsemnata, etc.

Anul Bibliologic 2004, 11 martie 2005 a avut printre organizatori și Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova și s-a axat pe „Biblioteca – centru strategic în democratizarea societății”. Comunicarea de bază „A învăța și a trăi democrația” a fost prezentată de Lilia Snegureac, directorul Biroului de Informare al Consiliului Europei în Moldova.

Anul Bibliologic 2005 a avut loc la 16 martie 2006 sub genericul: „Bibliotecile Moldovei în contextul trecerii de la Societatea Informațională la Societatea Cunoașterii”. În cadrul acestei ediții a Anului Bibliologic domnul Alexe Rau a susținut conferința „De la Societatea Informațională la Societatea Cunoașterii: constituirea unei concepții noi asupra civilizației umane și asupra rosturilor contextuale ale institutului de bibliotecă”.

În contextul acestei conferințe s-au înscris perfect comunicările care au urmat: „Perspectiva bibliotecii virtuale a Moldovei: tehnologie, arhitectură, accesibilitate, conexiune internațională”, „Probleme ale promovării limbii și culturii naționale în mediul virtual, în lumina reglementărilor UNESCO și ale CE”, „Problemele lecturii în cadrul Societății Cunoașterii”, „Rolul bibliotecii pentru copii în promovarea valorilor Societății Cunoașterii” și toată suita de comunicări, privind activitatea bibliotecilor universitare, publice, școlare, etc. prezentate sub genericul: „Modelul de activitate al bibliotecilor în contextul Societății Informaționale”.

La această ediție a Anului Bibliologic, de rând, cu rezultatele concursurilor și premiilor tradiționale au fost prezentate și rezultatele **Concursului republican „Biblioteca publică – partener în promovarea proprietății intelectuale”**, precum și premiile câștigătorilor.

Tot în cadrul acestei ediții a avut loc și Conferința extraordinară a Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova.

Anul Bibliologic 2006 și-a desfășurat lucrările la 28 martie 2007 sub genericul „Situația actuală

și proiectele de perspectivă ale domeniului bibliotecar”. Și la această ediție au fost luate în dezbatere probleme de mare actualitate pentru comunitatea bibliotecară, precum „Vectorii, problemele și proiectele Bibliotecii Europene”, „Competențele profesionale ale specialiștilor în informare și documentare și procesul de la Bologna”, „Biblioteca electronică”, etc. O temă de mare interes la această ediție a fost cea prezentată de Dan Marinescu, directorul IME, România „Revoluția TINREAD – tehnologii de ultimă oră aplicate în biblioteconomie”.

Simpozionul Științific Anul Bibliologic 2007 a avut ca temă „Implementarea tehnologiilor informaționale în bibliotecile Moldovei: situația la zi”. Comunicările au fost axate în special pe relația de corespondență în paradigma destinație echipament – resurse informaționale – servicii informaționale. În calitate de keynote speaker, Laura Kasari Hahmann, responsabil de resursele informaționale la Ambasada SUA în Varșovia, a prezentat comunicarea „Blogs. Social bookmarking and tagging”, temă încă destul de nouă pentru comunitatea profesională din Moldova la acea vreme.

La Seminarul Național din toamna anului 2007, anul 2008 fusese declarat Anul Lecturii, deci simpozionul care a avut loc la 4 martie 2009 a avut ca temă „Anul Bibliologic 2008 – Anul promovării lecturii”. Au fost făcute publice rezultatele concursurilor „Raionul, municipiul cu cele mai eficiente aplicări ale quantumului guvernamental la completarea bibliotecilor” și „Biblioteca cu cel mai mare indice mediu de lectură”. Premiile de încurajare au fost oferite de către Ministerul Culturii. Este prima ediție la care participă doar bibliotecile publice. Anul Bibliologic 2009, care își desfășoară lucrările la 31 martie 2010 are loc în aceeași formulă, având ca temă „Anul Bibliologic 2009 – Anul promovării imaginii bibliotecii publice în comunitate”. Au fost făcute totalurile activității bibliotecilor publice pe parcursul anului 2009 – an conceput drept o campanie națională de imagine, care să scoată în prim-plan acest aspect al activității atât de important pentru prezentul, dar mai ales pentru viitorul bibliotecii. Învingătorii etapei republicane a concursului **Promovarea imaginii bibliotecii publice în comunitate** au cules roadele muncii unui an în care au dat tot ce-au avut mai bun, convingând colegii, că imaginea pozitivă nu se face printr-o campanie de un an, dar se realizează sistematic, zi de zi, an de an, folosind toate posibilitățile, cunoștințele, creativitatea și competențele profesionale.

Urmărind temele puse în discuție la cele 20 de ediții ale Simpozionul Științific Anul Bibliologic putem, practic, urmări evoluția activității bibliotecare în țară, pe această întindere de timp, iar așa cum fiecare vorbitor, pregătindu-și comunicarea, încearcă să exploreze la maximum și experiența altor țări, și evoluția activității bibliotecare și informaționale la nivel internațional.

Iată o manifestare care va rămâne în istoria Bibliotecii Naționale, în istoria activității bibliotecare naționale și va face cinste generației noastre de bibliotecari, dar mai ales celor care au conceput-o și au trudit asiduu pentru a-i spori importanța și eficiența.

Bibliografie:

1. Biblioteca 2.0 – o nouă generație de biblioteci: (Materialele Seminarului Naț. al Managerilor de Biblioteci Publice 2009) / resp. ed.: Vera Osoianu. – Ch.: BNRM, 2010. – 80 p.
2. Imaginea bibliotecii publice în comunitate / Biblioteca Națională a Republicii Moldova. – Chișinău: BNRM, 2009. – 68 p.
3. Kulikovski, Lidia. Anul Bibliologic 2001: Analize și sinteze / L. Kulikovski // Gazeta bibliotecarului. – 2002. – Nr. 4. – P. 1-3.
4. Osoianu, Vera. Anul Bibliologic 2007 / V. Osoianu // Gazeta bibliotecarului. – 2008. – Nr. 3. – P. 2.
5. Osoianu, Vera. Gânduri la un jubileu / V. Osoianu // Magazin bibliologic. – 2007. – Nr. 2. – P. 111.
6. Rău, Alexe. Schimbarea la față a bibliotecilor basarabene (Anul biblioteconomic 1991) / A. Rău // Magazin bibliologic. – 1992. – Nr. 1. – P. 109-118.
7. Sistemul Național de Biblioteci al Republicii Moldova: Model strategic (Aprobat prin Hotărârea din 24 decembrie 1991 al Colegiului Ministerului Culturii și Cultelor al Republicii Moldova) // Biblioteconomia Moldovei: Cadru de reglementare. – 1993. – P. 6-49.

Vera Osoianu, director adjunct BNRM